

Houdingen rondom dierenwelzijn

'Hoe (kunnen) mensen over (de omgang met) dieren denken'

Vincent Pompe

Lectoraat Dierenwelzijn

Bijscholingsactiviteit 'Expertise Dierenwelzijn'

3 oktober 2013, Apeldoorn

'Hoe (kunnen) mensen over (de omgang met) dieren denken'

- Klassieke benadering van denken over dieren
- Maatschappelijke benadering 'Denken over Dieren' en haar dynamiek
- Advies voor het onderwijs: **niet labelen, maar verbinden**

Houding vanuit de theorie

- Een expressie, positief of negatief, ten aanzien van een bepaald dier of gebruik van dieren in een context.
- Een houding wordt gevormd / beïnvloed door:
 - Kennis: wat ik wel of niet weet
 - Gevoel: of ik het prettig vind of niet
 - Intentie: wel of niet in actie komen

Labelen van klassiek denken

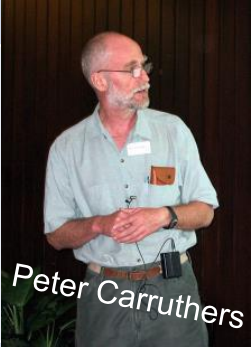

Basishouding m.b.t. dieren

- Antropocentrisme
 - Mens centraal
 - Belangrijk zijn de verschillen tussen mens en dier
- Zoöcentrisme
 - Dier centraal
 - Belangrijk zijn de overeenkomsten tussen mens en dier

Antropocentrisme

Benadrukt het verschil tussen mens en dier

Verschil		
Zelfbewustzijn	Alleen mens heeft hogere bewustzijn Dieren weten niet wat er gebeurt Dieren hebben geen hoger besef Dierenrechten zijn er alleen voor de mens Gebruik van dieren geen moreel probleem	 Peter Carruthers Roger Scruton
Verantwoordelijkheid	Alleen mens kan rechten geven en plichten nakomen Geen onnodig lijden Geen onnodig gebruik Gebruik van dieren is normaal	 Mary Midgley
Empathie	Alleen mens kan kwetsbaren beschermen Vermogen om mee te leven Inleven in het geluk en leed van het dier Mens moet dichterbij het dier staan Dieren hebben rechten	 Tom Regan

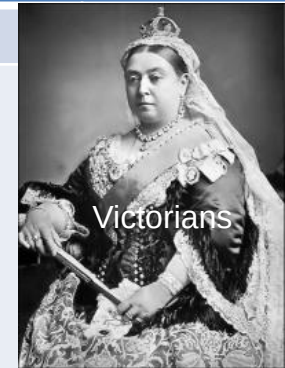
Zoöcentrisme

Benadrukt de overeenkomst tussen mens en dier

Overeenkomst

Evolutionaire wetten

Beiden product van de evolutie
Recht van de sterkste
Eten en gegeten worden
Mens sterker en slimmer dan het dier
Gebruik van het dier geen moreel probleem

Pijnvermogen

Beiden hebben een centraal zenuwstelsel
Pijn voelen en pijngedrag
Gebruik van het dier alleen zonder lijden
Zoeken en toepassen van alternatieven

Natuurlijk gedrag

Beiden hebben een doelgerichtheid
Dier ruimte geven voor expressie
Natuurlijke omgeving is cruciaal
Gebruik van het dier alleen zonder gedragsbeperking

Vraag?

- Heb je maar één houding?

- Of een beetje van alles?

Maatschappelijke houding m.b.t. dieren

Dier EN Ding

faculteit der Aard- en levenswetenschappen

Denken over Dieren
dier en ding, zegen en zorg

2012
Tjard de Cock Buning
Vincent Pompe
Hans Hopster
Claar de Brauw

Athena Instituut

vrije Universiteit amsterdam

Zegen EN Zorg

Dynamiek van het Denken

Dier

Hoge affectie

Lijden

Relatie

Zorg
Lage utiliteit

Zegen
Hoge utiliteit

Schade

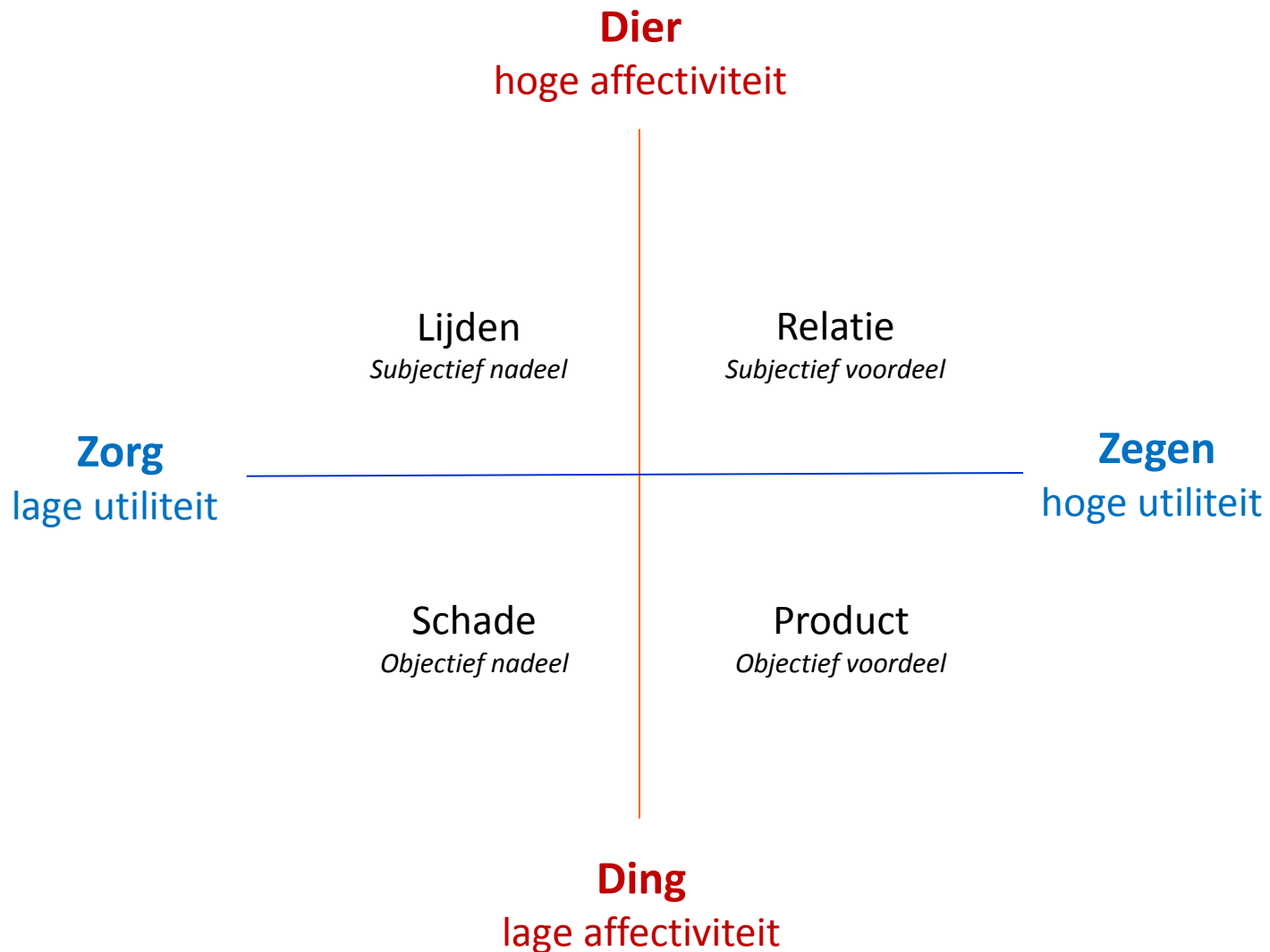
Product

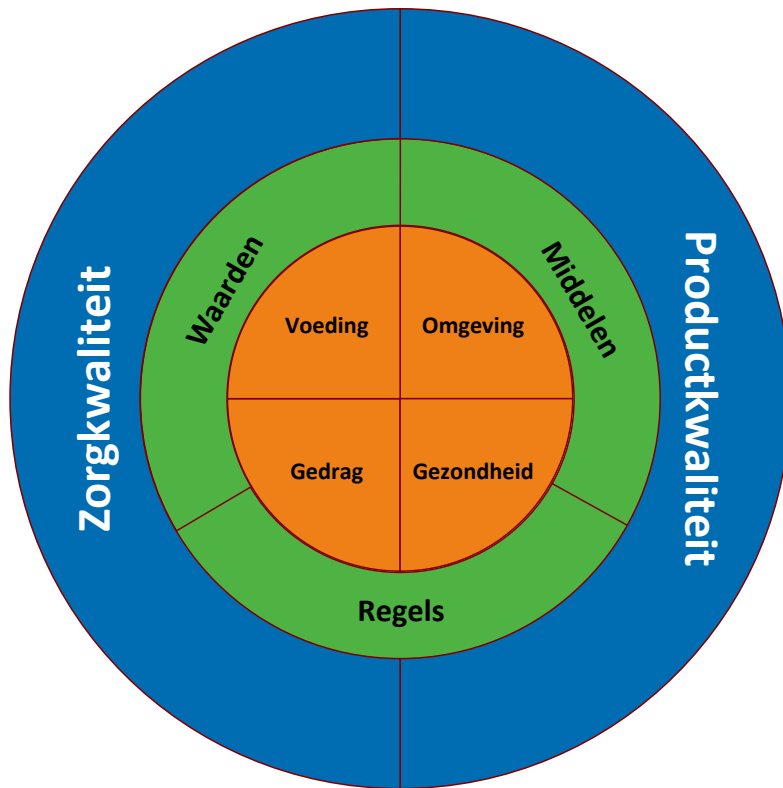
Ding

Lage affectie

Denken over dieren

Houding vanuit het lectoraat

- De houding t.a.v. productie en zorg m.b.t. het welzijn van het dier wordt bepaald door:
- **Waarden:** wat wil ik
- **Middelen:** wat kan ik
- **Regels:** wat mag ik
- En de **DYNAMIEK** daar tussen

Conclusie: Labelen is lastig

- Men heeft een configuratie van houdingen
- Houdingen zijn dynamisch

Verbinden van houdingen

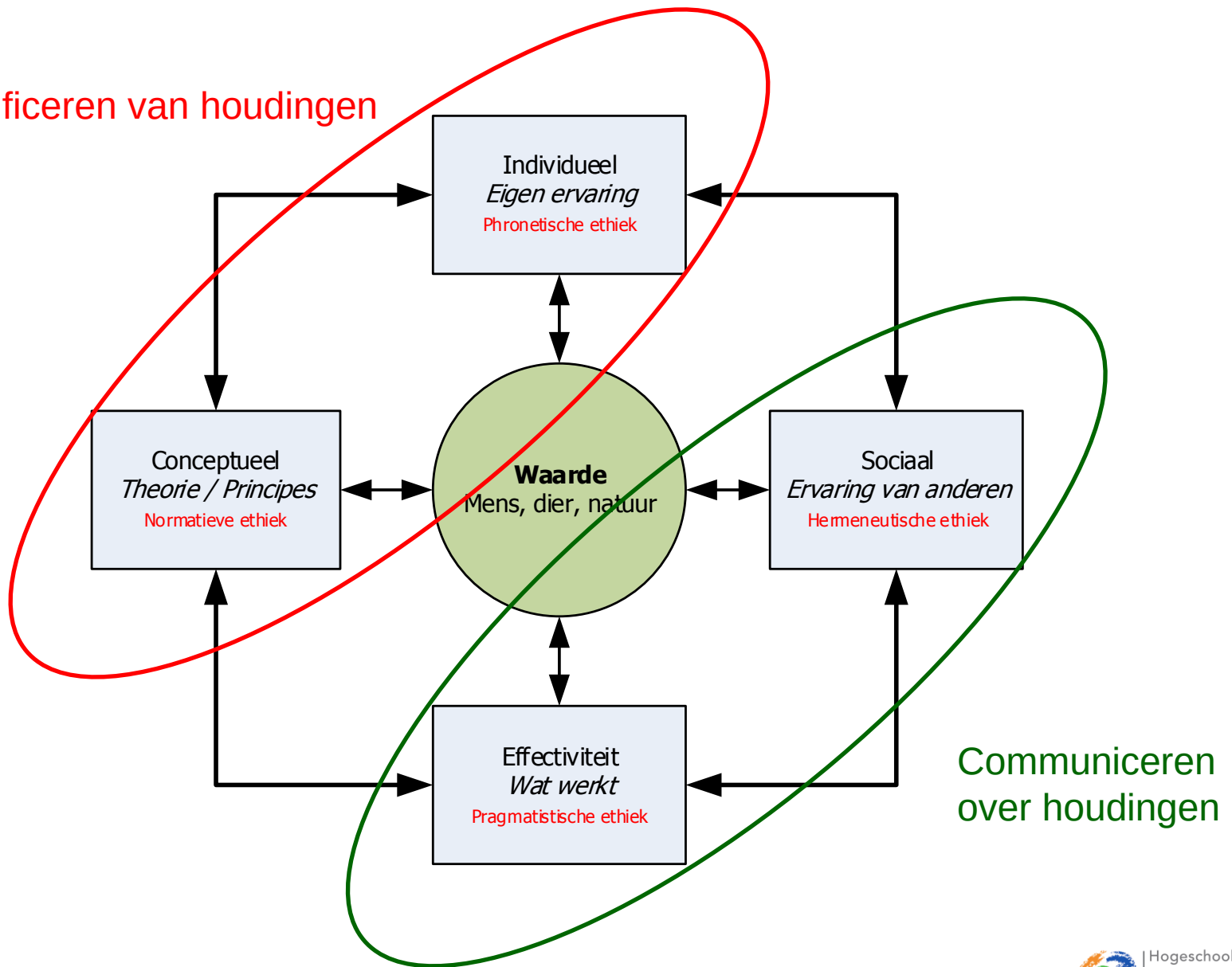
Identificeren of communiceren

Welke competenties zijn belangrijk voor betere dierenwelzijn?

- Kennis van het zegen - zorg
- Gevoel van urgentie
- Drang tot actie
- Tolerantie voor alternatieven
- Respect voor verschillen
- Bereidheid om te luisteren
- Openheid voor kritiek
- Oprechtheid

Wordt bepaald door ethiek-keuze

Identificeren van houdingen

Verbinden van houdingen

- Ontdek de **ander**
 - Verken elkaars **horizonten**
• Maak ruimte om te bewegen• Zoek naar alternatieven• Ga ze uitproberen	Lastig: vergt • Voorstellingsvermogen• Creativiteit

Ruimte Creëren

Antropocentrisme		
Vershil	Uitgangspunt	Ruimte
Zelfbewustzijn	Dieren beseffen het toch niet	Doe het voor de mens
Verantwoordelijkheid	Belangen van de mens wegen zwaar	Verleg die (tijdelijk) richting dier
Empathie	Dit moet heel erg zijn voor het dier	Kijk meer naar wat de wetenschap zegt

Zoocentrisme		
Overeenkomst	Uitgangspunt	Ruimte
Evolutionaire wetten	Wetten van de natuur gelden	Cultuur is ook evolutie
Pijnvermogen	Pijn is erg	Kijk naar pijnherstel (eustress)
Natuurlijk gedrag	Geef meer vrijheid	Adaptatie is ook natuurlijk

Over dilemma's

- Spreken in termen van dilemma's is **niet handig**
- Problemen bestaan niet uit een **enkelvoudige tegenstelling**
- Dilemma's creëren geen uitweg maar een **patstelling**
- Bij morele problemen moet je juist in **beweging** zijn
- Dus, **verbinden**

'Hoe (kunnen) mensen over (de omgang met) dieren denken'

Labelend of Verbindend